

Euran kunta
kirjaamo@eura.fi

Viite Lausuntopyyntö 9.6.2022

Aihe Eura, Sieravuoren ranta-asetakaavan muutos ja laajennus, ehdotus

Euran kunta on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa koskien Euran Sieravuoden ranta-asetakaavan muutoksen ja laajennuksen ehdotusta. Ranta-asetakaavan muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa 1960-luvulta lähtien toiminnassa olleen Sieravuoren lomakylän majoitus-, ravintola- ja palvelutarjonnan kehittäminen ja nykyaikaistaminen lisäämällä vapaa-ajan asumisen rakennuspaikkoja. Loma-kylän alue on ollut nykyisellä omistajalla vuodesta 2005.

Suunnittelualue sijaitsee Pyhäjärven rannalla noin 20 km Euran keskustasta etelään. Alueen kokonaispinta-ala on noin 93,55 hehtaaria. Alue on pääosin kallioista metsämaastoa, jonne myös lomakeskuksen toiminnot sijoittuvat. Entiset maatilan pellot on muutettu nurmeksi ja otettu leirintäalueen käyttöön. Idässä ja pohjoisessa suunnittelualue rajautuu Pyhäjärveen.

Kaavahankkeesta on järjestetty jo 4.10.2017 aloitusvaiheen työneuvottelu, johon myös Satakunnan Museo on osallistunut. Satakunnan Museo on antanut 2.11.2021 lausuntonsa kaavan luonnosvaiheesta. Tässä lausunnossa museo kävi läpi alueen ominaispiirteitä, historiaa sekä olemassa olevaa rakennuskantaa eikä toista näitä asioita enää tässä yhteydessä.

Pääosa suunnittelualueesta kuuluu ennestään voimassa olevaan Sieravuoren ranta-asetakaavaan, jonka Turun ja Porin lääninhallitus vahvisti 5.12.1991. Alueella ei ole yleiskaavaa, eikä se sijoitu mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tai sellaisen läheisyyteen.

Kaavamuutoksen ehdotusvaiheessa on käsittelyssä maankäyttöratkaisu, jossa kokonaiskerrosalaksi on osoitettu noin 21 000 k-m². Rakennusoikeuden määrä kolminkertaistaa alueen rakennusoikeuden. Selostuksen mukaan kaavaratkaisussa huomioidaan ympäristö- ja maisema-arvot, vesiensuojelu ja vesihuollon järjestäminen, vesistön ja maaston ominaispiirteet sekä matkailutoiminnan vaatimukset.

Satakunnan Museo ei edellyttänyt hankkeen aloitusvaiheen viranomaistyöneuvottelussa rakennusinventoinnin tekemistä, vaan on pitänyt kaavaselostukseen liitettävää suppeampaa selvitystä alueen rakennuskannasta riittävänä. Sen sijaan arkeologinen inventointi katsottiin tarpeelliseksi. Inventoinnin toteutti Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto/Teemu Tiainen syksyllä 2019.

Satakunnan Museo kehotti luonnosvaiheen lausunnossaan täydentämään arkeologisen inventoinnin perusteella todettujen Haverin keskiaikaisen talonpaikan **sm**-merkinnän määräystä sekä muuttamaan sekä historialliselle ajalle ajoittuvan kulttuuriperintökohteeksi arvotetun Haverin/Iso-Haverin talonpaikan merkintää joko muotoon **kp** -kulttuuriperintökohde tai suojelumerkintää **s**. Museo antoi myös ehdotuksensa edelliseen merkintään liittyvään kaavamääräykseen.

Rakennetun ympäristön osalta luonnosvaiheen lausunnossaan Satakunnan Museo totesi, ettei se oleta Sieravuoren rakennuksilla olevan suojelutarvetta ja esimerkiksi Iso-Haverin tilan rakennukset ovat kokeneet mittavia muutoksia. Museo näki arvokkaaksi yli 50 vuotta jatkuneen perinteen lomakylänä ja sen toimintaedellytysten turvaamisen. Satakunnan Museo huomautti lausunnossaan, että luonnosvaiheen selostuksessa rakennuskantaa koskeva selvitys oli puutteellinen ja pyysi liitettäväksi perustiedot sekä valokuvat sekä Iso-Haverin että Päivärannan tilan rakennuksista sekä Sieravuoren alkuperäisistä lomamökeistä. Selvityksen pohjalta olisi mahdollista perustella rakennussuojelun puuttuminen ja esittää ne myös selostuksessa.

Satakunnan Museo totesi lisäksi, että alueen maisemallisten arvojen säilymisen kannalta alueella olisi syytä toteuttaa maisemaselvitys, jonka suositusten pohjalta uudisrakentamisen paikat pystyisi osoittamaan tarkemmin.

Satakunnan Museon kannanotto kaavaehdotuksesta

Satakunnan Museon luonnosvaiheessa esittämät kannanotot on suurelta osin huomioitu kaavan ehdotusvaiheessa. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta sekä kaavamerkinnet että niitä koskevat määräykset on toteutettu Satakunnan Museon esittämällä tavalla.

Alueella on toteutettu Satakunnan Museon esittämä selvitys rakennuskannasta 12.5.2022 (Nosto Consulting Oy), jossa on esitetty alueen rakennuskanta perustietojen osalta sekä valokuvin. Päivärinnan 1950-luvulle ajoittuvasta tilasta on esitetty ainoastaan perustiedot. Satakunnan Museo näkee selvityksen riittävänä ja tarkoitusta vastaavana. Selvityksen perusteella suunnittelualueella sijaitsevan Iso-

Haverin tilan nykyinen, 1910–1920-luvulle ajoittuva rakennuskanta sekä pihapiiri ovat kokeneet melko mittavia muutoksia, joiden yhteydessä rakennushistorialliset arvot sekä historialliset toiminnan jäljet ovat suurelta osin hävinneet. Suunnittelualueella sijaitsee 17 kpl vuosina 1968 ja 1976 valmistunutta, rakennusajankohdalleen hyvin tyypillistä hirsi- tai rankorakenteisista lomamökkiä, jotka ovat säilyneet paikoin ulkoisesti hyvin, mutta ovat arkkitehtonisessa ja rakennushistoriallisessa mielessä vaatimattomia. Alueella on myös kolme vuonna 2007 valmistunutta lomamökkiä. Lisäksi alueella on vuonna 1968 valmistunut rantasauna, 2010 valmistunut hirsisauna sekä vuonna 2017 valmistuneet vesiurheilukeskus ja konehalli. Rakennuksia on kunnostettu sekä muutettu nykyisen omistajan toimesta ja näiden toimenpiteiden seurauksena iäkkäämmän rakennuskannan ominaispiirteet ovat osittain hävinneet.

Selvityksen perusteella on todettavissa, että suunnittelualueella rakennussuojelulle ei ole perusteita. Selostuksessa on sivulla 33 mainittu, että *Lomakylän rakennukset on pääosin kunnostettu eikä rakennussuojelulle ole tarvetta*. Rakennusten kunnostus ei lähtökohtaisesti poista suojelutarvetta. Selostuksessa kohtaan ”Rakennettu ympäristö” rakennussuojelun tarpeen puuttumisen syiksi tulisi tarkentaa rakennuksissa toteutetut runsaat muutokset tai niiden arkkitehtonisesti/rakennushistoriallisesti vaatimattomat arvot.

Suunnittelualueella ei ole toteutettu Satakunnan Museon luonnosvaiheen lausunnossaan esittämää maisemaselvitystä alueen maisemallisten arvojen turvaamiseksi. Satakunnan Museo yhtyy Satakuntaliiton näkemykseen, että uuden suunnitellun rakentamisen aiheuttamia vaikutuksia tulisi tarkastella kattavammin kaavaselostuksessa.

Satakunnan Museolla ei ole toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi (vs.) Teemu Väisänen

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Hannu Eerikäinen
Satakuntaliitto/kirjaamo, Anne Nummela
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä